

Datum
2020-10-28

Adress
Rönbladsgatan 1 B

Diarienummer
GRF-2020-26982

Yttrande

Till
Kommunstyrelsen

Remiss från Utbildningsdepartementet - En mer likvärdig och effektiv skoltillsyn STK-2020-1245

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har gett grundskolenämnden möjlighet att yttra sig över en remiss från Utbildningsdepartementet avseende promemorian En mer likvärdig och effektiv skoltillsyn (U2020/04703/GV). Grundskolenämnden lämnar synpunkter och kommentarer på utredningens förslag.

Yttrande

7.3 Även kommunala skolor bör kunna stängas

Inledningsvis konstaterar grundskolenämnden att utredningens förslag innebär en åtgärd av mycket ingripande karaktär. Det noteras även att möjligheten att besluta om rättelse har funnits i knappt två år och, utifrån uppgifter i utredningen, endast har tillämpats en gång. Avsaknaden av praxis och konsekvenser av befintlig lagstiftning medför därför enligt grundskolenämnden att det är svårt att uttala sig huruvida behov finns av att ersätta befintlig reglering.

Vidare efterfrågar grundskolenämnden förtydliganden avseende hur bestämmelsen om verksamhetsförbud ska användas i förhållande till befintlig sanktion när förelägganden förenas med vite. Enligt 26 kap. 27 § skollagen ska Skolinspektionen förena ett föreläggande med vite om föreläggandet avser en eller flera brister som allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen, om det inte av särskilda skäl är obehövligt. Ett föreläggande som förenas med vite är således också en ingripande sanktion som signalerar att huvudmannen måste vidta kraftiga åtgärder. Grundskolenämnden efterfrågar ställningstaganden kring vilka avvägningar Skolinspektionen ska göra inför valet av sanktion samt i vilka situationer bara den ena ska användas och när de kan användas

tillsammans. Grundskolenämnden är även av uppfattningen att en tydligare definition av vad som ska anses utgöra allvarliga missförhållanden behövs (se avsnitt 8.2 och 8.5).

Grundskolenämnden delar utredningens bedömning att ett verksamhetsförbud bör kunna upphävas och tillstyrker förslaget att möjligheten att begära att beslutet upphävs ska tillfalla kommunen.

7.4 Det kan i vissa fall vara olämpligt att stänga en kommunal skola

Även större kommuner skulle vid beslut om verksamhetsförbud kunna komma att påverkas på ett olämpligt sätt. Detta då större kommuner som regel ansvarar för ett högre elevantal. Vid vilken tidpunkt under ett läsår ett beslut om stängning fattas samt storleken på den skola som stängs kommer att påverka även stora kommuners möjligheter att tillgodose berörda elevers rätt till utbildning. Det går därför inte att utgå från att en kommun endast med utgångspunkt i dess storlek har kapacitet att med enkelhet få fram skolplatser, lämpliga lokaler och personal.

8.3 Möjligheterna att komma åt bristerna i huvudmannens ansvarstagande behöver förbättras

Det ankommer på Skolinspektionen att utfärda beslut som är så preciserade att huvudmännen kan följa dem. Detta måste enligt grundskolenämnden vara ett krav oavsett om föreläggandet förenas med vite eller om beslut skulle fattas enligt föreslagna bestämmelser om verksamhetsförbud. Grundskolenämnden anser att det behöver förtydligas huruvida utredningens avsikt är att ge Skolinspektionen verktyg som möjliggör att fatta beslut om verksamhetsförbud utan krav på sådan tydlighet och precision som Högsta förvaltningsdomstolen fastställt i praxis avseende vitesförelägganden. Grundskolenämnden ställer sig även tveksam till om ett sådant förfarande kan betraktas som rättssäkert och om en sådan lösning hade resulterat i effektivitetsvinster på sikt.

8.4 Det bör införas en ny särskild grund för ingripande vid upprepade missförhållanden

Grundskolenämnden är av uppfattningen att en huvudman inte ska kunna sätta i system att endast åtgärda brister som uppdragas vid tillsyn för att därefter brista i andra avseenden. Att en skola trots att den följt ett föreläggande ändå kommer att kunna förses med ett verksamhetsförbud är dock mycket ingripande. Grundskolenämnden efterfrågar därför en tydligare definition av vad som ska anses utgöra allvarliga missförhållanden (se avsnitt 8.2 och 8.5). Grundskolenämnden ifrågasätter även att Skolinspektionen ska kunna beakta samtliga konstaterade brister som förekommit hos en huvudman bakåt i tiden, trots att bristerna vid den uppföljande prövningen varit åtgärdade. En bortre tidsgräns bör anges.

Grundskolenämnden ställer sig även tveksam till om ett sådant förfarande kan betraktas som rättssäkert.

Även vad gäller förslaget om ny grund för ingripande vid upprepade missförhållanden väcks frågor om hur förslaget förhåller sig till redan befintliga sanktioner som kan användas vid tillsyn (se avsnitt 7.3).

8.2 Ett allvarligt missförhållande bör även framöver vara en förutsättning för den mest ingripande sanktionen

8.5 Det ska anges i ett föreläggande om missförhållandet bedöms vara allvarligt

Grundskolenämnden tillstyrker förslaget. Grundskolenämnden anser dock att en tydligare definition av vilka brister som ska anses utgöra allvarliga missförhållanden behövs. Detta hade även kunnat tydliggöra skiljelinjen mellan de olika sanktionerna.

9. Domstolsprövning – en garanti för ett rättssäkert förfarande

Grundskolenämnden delar utredningens bedömning och tillstyrker förslaget.

11.6.3 Konsekvenser - Kommuner och regioner som skolhuvudmän

I motsats till utredningen bedömer grundskolenämnden att ett beslut om verksamhetsförbud skulle innebära kostnader för kommunen. Detta skulle exempelvis kunna avse framskaffande av undervisningslokaler och kostnader för transporter (se resonemang i avsnitt 7.4).

Ordförande

.....
Sara Wettergren
.....

Grundskoledirektör

.....
Anders Malmquist
.....

M och C anmäler reservation och avser inkomma med en gemensam skriftlig reservation.